
RIGSREVISIONEN

Notat til Statsrevisorerne om beretning om satsningen på ph.d.-uddannelse

Oktober
2012

revision
revision
revision

Opfølgning i sagen om satsningen på ph.d.-uddannelse (beretning nr. 7/2010)

2. oktober 2012

RN A110/12

1. I dette notat følger jeg op på sagen om satsningen på ph.d.-uddannelse, som blev indledt med en beretning i 2011.

Notatet indeholder følgende konklusion:

Beretningen viste, at datagrundlaget vedrørende ph.d.-uddannelsen ikke var tilstrækkeligt. Derfor stillede jeg Statsrevisorerne i udsigt, at jeg ville følge op på Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelsers (herefter Uddannelsesministeriet) arbejde med at tilvejebringe fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelsen. Det er imidlertid for tidligt at afslutte dette punkt.

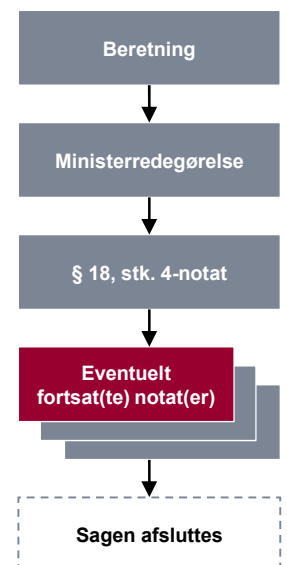
Denne del af min konklusion bygger jeg på følgende:

- Uddannelsesministeriet har truffet aftale med Danmarks Statistik om at forbedre ph.d.-registret, så det fremadrettet vil indeholde bedre og mere sammenlignelige data om ph.d.-området. Dette arbejde er endnu ikke færdiggjort.

Det er min vurdering, at Uddannelsesministeriet på tilfredsstillende vis har gennemført en række analyser af konsekvenserne af ph.d.-satsningen. Jeg finder derfor, at sagen kan afsluttes for så vidt gælder disse punkter.

Uddannelsesministeriet har undersøgt ph.d.ers betydning for virksomhedernes produktivitet, de samfundsmæssige behov for ph.d.er, rekrutteringen af udenlandske studerende og erfaringerne med at fastholde dem i Danmark efter endt uddannelse. Endelig har ministeriet undersøgt, om satsningen på ph.d.-uddannelse er hensigtsmæssig i forhold til målet om at øge forskningsaktiviteten i det offentlige.

Uddannelsesministeriet bør også fremover følge med i, om effekten af ph.d.-satsningen står mål med indsatsen, særligt fordi en ph.d.-uddannelse er en meget dyr overbygning på en kandidatuddannelse. Jeg finder det derfor fornuftigt, at ministeriet også fremover vil følge med i, om ph.d.erne bruger deres ph.d.-kompetencer, når de finder beskæftigelse, og at ministeriet vil arbejde med at finde den opgørelsesmetode, der giver den mest retvisende sammenligning af ph.d.ers og kandidaters løn. Ministeriets viden om effekten af ph.d.-satsningen bør sammen med ministeriets viden om effekterne af de øvrige forskningsaktiviteter i det offentlige indgå i ministeriets anbefalinger til Folketingets prioritering af midlerne til offentlig forskning.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Jeg anbefaler, at Uddannelsesministeriet i sit arbejde med at tilvejebringe fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelsen sikrer, at alle ph.d.-studerende har et gyldigt cpr-nr. Jeg vil i forbindelse med min opfølgning vedrørende forbedring af ph.d.-registret følge arbejdet med at sikre gyldige cpr-nr.

Denne del af min konklusion bygger jeg på følgende:

- Uddannelsesministeriets undersøgelse af ph.d.ers betydning for virksomhedernes produktivitet viser, at både produktiviteten i virksomheder, der beskæftiger ph.d.er, sammenlignet med virksomheder uden ph.d.er og lønnen for ph.d.er sammenlignet med kandidater er højere. Jeg bemærker hertil, at opgørelsesmetoden har stor betydning for vurderingen af, om ph.d.er tjener mere end kandidater.
- Uddannelsesministeriets undersøgelse af de samfundsmæssige behov for ph.d.er viser, at der med en fortsættelse af det nuværende ph.d.-optag i de kommende år på ca. 2.400 ph.d.-studerende om året samlet set vil være en balance mellem udbud og efterspørgsel efter ph.d.er. Undersøgelsen viser imidlertid også, at mere end hver 3. ph.d., der i dag er i beskæftigelse, kun i ringe grad eller slet ikke bruger sine ph.d.-kompetencer.
- Uddannelsesministeriets analyse af rekrutteringen af udenlandske studerende og erfaringerne med at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse viser, at universiteterne arbejder for at fastholde de udenlandske ph.d.er efter endt uddannelse, og at ministeriet vil understøtte dette arbejde. Det er imidlertid vanskeligt at vurdere, hvilke konsekvenser den markante stigning i såvel andelen som antallet af udenlandske ph.d.-studerende har for effekten af ph.d.-satsningen. Det skyldes, at datagrundlaget vedrørende udenlandske ph.d.er i ph.d.-registret er mangelfuldt, idet ikke alle ph.d.-studerende i registret har et gyldigt cpr-nr. Jeg vil følge arbejdet med at sikre gyldige cpr-nr. i min opfølgning vedrørende forbedring af ph.d.-registret.
- Uddannelsesministeriet ser ph.d.-satsningen som et element i den samlede indsats i forhold til at opfylde målsætningen om, at 1 % af BNP anvendes på offentlig forskning. I ministeriets vurdering af effekterne af det øgede ph.d.-optag indgår både de ph.d.-studerendes forskningsproduktion i løbet af deres uddannelse og de effekter, det øgede udbud af ph.d.er skaber i både den offentlige og private sektor som følge af et styrket vidensniveau.

Jeg vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Uddannelsesministeriets arbejde med – i samarbejde med Danmarks Statistik og universiteterne – at tilvejebringe data om de ph.d.-studerende, der fyldestgørende kan belyse gennemførelsestid og frafald, og at data kan sammenlignes mellem ph.d.-skolerne.
- Uddannelsesministeriets arbejde med – i samarbejde med Danmarks Statistik og universiteterne – at sikre, at der er et gyldigt cpr-nr. på alle personer i ph.d.-registret, der gør det muligt at foretage tilfredsstillende statistiske sammenligninger af vandring ind og ud af Danmark og arbejdsmarkedsplacering for henholdsvis danske og udenlandske ph.d.er.

I. Baggrund

2. Jeg afgav i maj 2011 en beretning om satsningen på ph.d.-uddannelse. Beretningen handler om satsningen på ph.d.-uddannelse i form af en fordobling af optaget af ph.d.-studerende og etablering af ph.d.-skoler. Beretningen viste, at en ph.d.-uddannelse var en dyr uddannelse, der kostede mellem 2,2 mio. kr. og 2,4 mio. kr. Til sammenligning kostede en kandidatuddannelse mellem 0,6 mio. kr. og 0,9 mio. kr. Beretningen viste også, at ph.d.-skolerne havde medført en klarere fordeling af ansvaret og en større ensartethed i ph.d.-uddannelserne. Der var dog behov for bedre og mere sammenlignelige data på ph.d.-området. I forhold til fordoblingen af optaget af ph.d.-studerende viste beretningen, at universiteterne havde nået disse mål. Uddannelsesministeriets hidtidige opfølgning på ph.d.-satsningen havde dog ikke været tilstrækkelig. Beretningen viste også, at det øgede optag havde ført til en stor og stigende andel af udenlandske ph.d.-studerende. Endelig viste beretningen, at ministeriet i sin opfølgning kunne have undersøgt efterspørgslen efter ph.d.er grundigere.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at det var positivt, at universiteterne havde nået Folketingets mål om at optage flere ph.d.-studerende og oprette ph.d.-skoler. Statsrevisorerne bemærkede dog også, at ph.d.-satsningen er en stor økonomisk og uddannelsesmæssig satsning, og at det derfor er vigtigt, at Folketinget får mulighed for at vurdere, om der er behov for justeringer eller ændrede prioriteringer. Statsrevisorerne pegede derfor på behovet for, at Uddannelsesministeriet i højere grad følger, om resultaterne står mål med indsatsen. Statsrevisorerne fandt, at beretningen og uddannelsesministerens opfølgning herpå ville være et væsentligt bidrag til den beslutning, som Folketinget i 2012 skal træffe om, hvordan ph.d.-satsningen skal videreføres.

4. Som svar på beretningen afgav uddannelsesministeren en redegørelse til Statsrevisorerne i juni 2011. Heri oplyste ministeren, at ministeren var glad for Statsrevisorernes bemærkninger til området, og at Uddannelsesministeriet fortsat ville arbejde med at kvalitetssikre og videreudvikle datagrundlaget på ph.d.-området. Ministeren oplyste desuden, at ministeriet i 2011 og 2012 ville gennemføre en række analyser, der omfatter rekrutteringen og fastholdelsen af internationale studerende, de samfundsmæssige behov for ph.d.er, herunder deres muligheder for at få job, og spørgsmålet om, hvordan ph.d.er påvirker virksomhedernes produktivitet.

5. På baggrund af ministerredegørelsen afgav jeg i juli 2011 et notat i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, hvori jeg fremlagde mine planer for den videre opfølgning på beretningen. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for 2010. I notatet lovede jeg, at jeg ville følge udviklingen på følgende områder:

- Uddannelsesministeriets arbejde med at tilvejebringe fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelserne
- Uddannelsesministeriets analyse af, hvordan ph.d.er påvirker virksomhedernes produktivitet
- Uddannelsesministeriets analyse af de samfundsmæssige behov for ph.d.er, herunder deres muligheder for at få job
- Uddannelsesministeriets analyse af rekrutteringen af udenlandske studerende og erfaringerne med at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse
- Uddannelsesministeriets analyse af, om satsningen på ph.d.-uddannelse er hensigtsmæssig i forhold til målet om at øge forskningsaktiviteten i det offentlige.

6. I dette notat redegør jeg for resultaterne af min opfølgning.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Uddannelsesministeriets initiativer

7. Jeg gennemgår i det følgende Uddannelsesministeriets initiativer i forhold til de udestående punkter. Gennemgangen er baseret på et møde med ministeriet og en skriftlig redegørelse fra ministeriet med tilhørende bilag.

Fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelserne

8. Beretningen viste, at der var behov for bedre og mere sammenlignelige data på ph.d.-området. Oplysningerne i ph.d.-registret, der indeholder data om ph.d.-området, kunne ikke fyldestgørende belyse gennemførelsestid og frafald, og det var ikke muligt at sammenligne data mellem ph.d.-skolerne.

9. Uddannelsesministeriet har oplyst, at ministeriet har truffet aftale med Danmarks Statistik om at forbedre ph.d.-registret, bl.a. vedrørende gennemførelsestid og fuldførelsesprocenter. Formålet er, at data om de ph.d.-studerende i Danmark bliver fyldestgørende og sammenligneligt på tværs af universiteter, så ministeriet og andre interessenter på et forsvarligt grundlag bliver i stand til at følge op på en række punkter om de senere års udbygning af ph.d.-uddannelsen.

Danmarks Statistik vil for det første forbedre eksisterende data i ph.d.-registret i 2012. For det andet vil Danmarks Statistik fra 2013 forbedre proceduren for indsamling af nye data. Ministeriet forventer, at dette vil løfte datakvaliteten i ph.d.-registret fra omkring udgangen af 2013.

10. Jeg noterer mig med tilfredshed, at Uddannelsesministeriet har truffet aftale med Danmarks Statistik om at forbedre ph.d.-registret, så det fremadrettet vil indeholde bedre og mere sammenlignelige data om ph.d.-området. Jeg vil følge arbejdet med at tilvejebringe data om de ph.d.-studerende, der fyldestgørende kan belyse gennemførelsestid og frafald, og som kan sammenlignes mellem ph.d.-skolerne.

Ph.d.ers betydning for virksomhedernes produktivitet

11. Beretningen viste, at Uddannelsesministeriet i 2009 og 2010 havde fulgt op på det øgede ph.d.-optag. Uddannelsesministeriet konkluderede, at ph.d.er havde en indkomst, der i gennemsnit var godt 20 % højere end sammenlignelige kandidaters indkomst. Rigsrevisionen bemærkede hertil, at ph.d.ers og kandidaters indkomst kunne sammenlignes på en bedre måde. Når man anvendte en anden opgørelsesmetode, tjente ph.d.er ikke entydigt mere end kandidater. Beretningen viste også, at ministeriet i sin undersøgelse af erhvervsph.d.-ordningen fra 2011 anvender en 3. metode til at sammenligne indkomsten. Denne sammenligning viser, at erhvervsph.d.er tjener mest, herefter kommer kandidater, og til sidst almindelige ph.d.er, som tjener mindst.

I beretningen omtalte Rigsrevisionen også en rapport fra 2010, der konkluderede, at virksomheder, der beskæftiger medarbejdere med lange videregående uddannelser, har en højere produktivitet. Rapporten opgjorde dog ikke, hvilken effekt ph.d.er som selvstændig gruppe havde, fx i forhold til sammenlignelige øvrige kandidater. Ministeriet bestilte i 2011 en opfølgende rapport, der specifikt skulle analysere, om virksomheder, der ansætter ph.d.er, har en højere produktivitet end andre virksomheder.

12. Den planlagte rapport blev offentliggjort den 9. februar 2012. Rapporten viser, at ph.d.er med hovedbeskæftigelse i private virksomheder i gennemsnit tjener 10 % mere end de beskæftigede med en lang videregående uddannelse i private virksomheder. Rapporten viser desuden, at virksomheder med mindst én ph.d.er ansat i gennemsnit har 30 % højere arbejdsproduktivitet, dog kun 11 % højere i de små virksomheder.

Det er Uddannelsesministeriets vurdering, at analysens resultater må betragtes med en vis forsigtighed, idet analysemodellen ikke identificerer årsagssammenhængen mellem ansættelsen af en ph.d. og virksomhedernes produktivitet. Analysen viser dog entydigt, at der er en sammenhæng mellem virksomheder, der har ph.d.er ansat, og virksomhedernes produktivitet. Ministeriet bemærker desuden, at opgørelsesmetoden har betydning for konklusionen om, hvorvidt ph.d.er tjener mere end kandidater. Det er derfor vigtigt at angive kilder og definitioner, så den valgte metode klart fremgår. Ministeriet finder også, at der er behov for yderligere metodearbejde på området for at fastlægge den mest retvisende metode til at opgøre lønforskelle mellem ph.d.er og kandidater.

13. Jeg finder det tilfredsstillende, at Uddannelsesministeriet har offentliggjort den bebudede rapport af ph.d.ers betydning for virksomhedernes produktivitet. Jeg konstaterer, at analysen viser, at både produktiviteten i virksomheder, der beskæftiger ph.d.er, sammenlignet med virksomheder uden ph.d.er og lønnen for ph.d.er sammenlignet med kandidater er højere.

Jeg bemærker hertil, at konklusionen om højere løn for ph.d.er ikke er entydig. Rigsrevisionens beretning viste, at opgørelsesmetoden havde stor betydning for vurderingen af, om ph.d.er tjener mere end kandidater. Jeg finder det derfor fornuftigt, at ministeriet fremover vil arbejde med at finde den opgørelsesmetode, der giver den mest retvisende sammenligning af ph.d.ers og kandidaters løn.

De samfundsmæssige behov for ph.d.er, herunder deres muligheder for at få job

14. Beretningen viste, at Uddannelsesministeriets forventninger til de samfundsmæssige behov for ph.d.er i ministeriets midtvejsstatus i 2009-2010 ikke var baseret på en analyse. Rigsrevisionen fandt på den baggrund, at ministeriet i fremtiden burde følge udviklingen i den private sektors efterspørgsel efter ph.d.er nøjere. Rigsrevisionen bemærkede ligeledes, at der er risiko for, at de ph.d.er, der er i beskæftigelse, ikke bruger deres kompetencer fra ph.d.-uddannelsen i det daglige arbejde. Derfor er det ikke nødvendigvis udtryk for efterspørgsel efter ph.d.er, når de er i beskæftigelse.

15. Uddannelsesministeriet igangsatte i 2011 og 2012 undersøgelser af de samfundsmæssige behov for ph.d.er, herunder deres muligheder for at få job.

Ministeriet har oplyst, at ministeriet med bidrag fra et eksternt konsulentfirma har fået udarbejdet en analyse af efterspørgslen efter ph.d.-uddannede i de kommende år. Desuden har ministeriet på baggrund af branchefremskrivninger fra Danmarks Statistik undersøgt den nuværende fordeling af ph.d.er på arbejdsmarkedet fordelt på brancher og virksomhedsstørrelse. Ministeriet har ligeledes orienteret sig i eksisterende undersøgelser af ph.d.ernes karrierevalg. Endelig har ministeriet indhentet informationer fra møder med bl.a. universiteter og virksomheder. Ministeriet har sammenfattet de gennemførte undersøgelser i et notat om ph.d.ernes arbejdsmarked i den offentlige sektor og i den private sektor.

16. Rigsrevisionen har gennemgået ministeriets notat og det eksterne konsulentfirmas rapport. Konsulentfirmaets analyse omfatter forskellige scenarier for efterspørgslen, der bygger på makroøkonomiske fremskrivninger for branchebeskæftigelsen suppleret med en spørgeskemaanalyse blandt virksomheder. Det scenarium, som konsulentfirmaet vurderer er det mest realistiske, viser, at der generelt vil være balance i udbuddet og efterspørgslen frem mod 2030, også når man ser på de enkelte hovedområder. Ministeriet er enig i denne vurdering.

17. Uddannelsesministeriet bemærker dog i sit notat, at i en situation, hvor arbejdsmarkedet for ph.d.er vokser i den private sektor, vil ph.d.er ofte blive ansat i stillinger, der tidligere har været besat af personer med en uddannelse på kandidatniveau. Det er derfor relevant at overveje, i hvor høj grad dette er udtryk for en "gøgeungeeffekt", dvs. hvor ph.d.er udfører opgaver, der tidligere blev udført af kandidater. Ministeriet hæfter sig bl.a. ved, at konsulentfirmaets rapport viser, at 52 % af de adspurgte virksomheder, der beskæftiger ph.d.er, i høj eller nogen grad vurderer, at ph.d.erne "bestridt stillinger, der kræver kompetencer på ph.d.-niveau". Det fremgår imidlertid også af rapporten, at 35 % af de adspurgte virksomheder, der beskæftiger ph.d.er, i ringe grad eller slet ikke vurderer, at ph.d.erne "bestridt stillinger, der kræver kompetencer på ph.d.-niveau".

Ministeriet har oplyst, at ministeriet vil følge ph.d.ernes lønudvikling og beskæftigelsesfrekvens samt andelen af ph.d.er, der arbejder med ledelse eller på højeste kompetenceniveau, idet disse er gode indikatorer for, om ph.d.ernes kompetencer matcher efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Desuden kan de (ph.d.)-dimitterundersøgelser, som flere af universiteterne gennemfører, belyse, om ph.d.erne anvender deres ph.d.-kompetencer.

18. Jeg finder det tilfredsstillende, at Uddannelsesministeriet har gennemført de bebudede analyser af de samfundsmæssige behov for ph.d.er, herunder deres muligheder for at få job. Det er fornuftigt, at virksomhedernes forventninger til behovet for ph.d.er inddrages i de gennemførte analyser, sådan som Rigsrevisionen også anbefalede i beretningen. Jeg konstaterer imidlertid også, at de gennemførte analyser viser, at mere end hver 3. ph.d., der i dag er i beskæftigelse, kun i ringe grad eller slet ikke bruger sine ph.d.-kompetencer. Hertil skal lægges, at udbuddet af ph.d.er vil stige kraftigt i de kommende år som følge af det øgede ph.d.-optag. På den baggrund finder jeg det fornuftigt, at ministeriet også fremover følger med i, om ph.d.erne bruger deres ph.d.-kompetencer, når de finder beskæftigelse.

Rekrutteringen af udenlandske studerende og erfaringerne med at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse

19. Beretningen viste, at det øgede ph.d.-optag havde ført til en meget stor og stigende andel af udenlandske studerende på de naturvidenskabelige og teknisk videnskabelige ph.d.-uddannelser. Knap hver 3. af de ph.d.-studerende, som universiteterne optog på disse områder, var udlænding. Rigsrevisionen anbefalede på den baggrund, at Uddannelsesministeriet burde skaffe sig mere viden om, hvilke konsekvenser det har for effekten af ph.d.-satsningen.

20. Uddannelsesministeriet har gennemført et analysearbejde, der bl.a. handler om rekrutteringen af udenlandske ph.d.er og dens betydning for internationaliseringen af forskningsmiljøerne i Danmark, herunder sammenligning med udviklingen i andre lande, samt erfaringerne med og mulighederne for at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark.

Det fremgår af ministeriets analyse, at ca. 10 % af de ph.d.-studerende med udenlandsk statsborgerskab, der de seneste år er startet på en ph.d.-uddannelse i Danmark, ikke har et gyldigt cpr-nr. Det kan skyldes en række praktiske/tidsmæssige forhold i forhold til, hvornår et gyldigt cpr-nr. er tilgængeligt. Endvidere fremgår det, at det opgjorte antal udvandrede internationale ph.d.er formodentligt er underestimeret, da vandring kun kan opgøres for personer med et gyldigt cpr-nr. Ministeriet har oplyst, at forbedringen af det førertalte ph.d.-register også indbefatter et stærkere fokus på at få et gyldigt cpr-nr. på alle personer. Det vil skabe bedre muligheder for statistisk sammenligning af fx vandring ind og ud af Danmark og arbejdsmarkedsplacering for henholdsvis danske og udenlandske ph.d.er.

21. Uddannelsesministeriet har oplyst, at andelen af udenlandske studerende, der blev optaget på ph.d.-uddannelsen i Danmark i 2010, udgjorde 24 %. Dette niveau svarer ifølge ministeriet til anbefalingen fra evalueringspanelet i forbindelse med rapporten "A Public Good – PhD Education in Denmark" fra 2006. Andelen af udenlandske studerende, der optages på ph.d.-uddannelsen i Danmark, er steget markant de seneste år fra et niveau på 12-14 % i perioden 2002-2006 til de 24 % i 2010.

22. Det fremgår af Uddannelsesministeriets analyse, at 25 udenlandske ph.d.er udvandrede i 2010. Sat i forhold til den årlige produktion af udenlandske ph.d.er, der i 2010 var 189, svarer det til 13,2 %. Til sammenligning var der 107 danske ph.d.er, der udvandrede i 2010. Sat i forhold til den samlede produktion af danske ph.d.er i 2010 på ca. 1.240, svarer det til 8,6 %. Det fremgår også af notatet, at ca. halvdelen af de ph.d.er, der i perioden 2002-2006 udvandrede, vendte tilbage til Danmark efter maks. 4 år. Tallene viser ikke, om de tilbagevendte var danske eller udenlandske ph.d.er.

Det fremgår desuden af ministeriets analyse, at universiteterne generelt bidrager til fastholdelsen af udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse. Fx har et universitet oprettet et internationalt center, hvor alle aktiviteter i forhold til internationale ph.d.-studerende og forskere er samlet. Flere universiteter lægger generelt vægt på familiernes trivsel. Nogle universiteter har bidraget til at oprette international børnehave, skole, gymnasium mv. og hjælper ægtefæller med at finde arbejde i samarbejde med kommuner og virksomheder. Nogle universiteter tilbyder danskurser og har fremført, at de i højere grad ønsker at integrere de udenlandske ph.d.-studerende i det generelle arbejdsmiljø.

Ministeriet har oplyst, at ministeriet på baggrund af de gennemførte analyser vurderer, at en stor andel af de udenlandske ph.d.er fastholdes efter endt uddannelse, samt at universiteterne med mange forskellige tilgange arbejder for at fastholde de udenlandske ph.d.er efter endt uddannelse. Ministeriet vil arbejde for, at rammerne for at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse bliver optimale. Det kan fx være ved at tilbyde danskundervisning til alle udenlandske ph.d.-studerende, øge de udenlandske ph.d.-studerendes kontakt til dansk erhvervsliv og i dialog med Beskæftigelsesministeriet sikre mulighed for forlængelse af de ph.d.-studerendes opholdstilladelse.

23. Jeg finder det positivt, at Uddannelsesministeriet har gennemført de bebudede analyser af rekrutteringen af udenlandske studerende og erfaringerne med at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse. Jeg finder det også positivt, at universiteterne arbejder for at fastholde de udenlandske ph.d.er efter endt uddannelse, og at ministeriet vil understøtte arbejdet.

Jeg mener imidlertid, at det er for tidligt at vurdere, hvilke konsekvenser den markante stigning i såvel andelen som antallet af udenlandske ph.d.-studerende har for effekten af ph.d.-satsningen. For det første er de store årgange af udenlandske ph.d.er først lige begyndt at komme ud på arbejdsmarkedet, og antallet af udenlandske ph.d.er vil være kraftigt stigende i de kommende år. For det andet er data om udenlandske ph.d.er i ph.d.-registret mangelfuldt.

24. Jeg afslutter punktet for så vidt angår Uddannelsesministeriets bebudede analyser. I forbindelse med min opfølgning på ministeriets arbejde med at tilvejebringe fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelserne vil jeg dog også følge op på, om ministeriet i samarbejde med Danmarks Statistik og universiteterne får et gyldigt cpr-nr. på alle personer i ph.d.-registret, der gør det muligt at foretage tilfredsstillende statistiske sammenligninger af vandring ind og ud af Danmark og arbejdsmarkedsplacering for henholdsvis danske og udenlandske ph.d.er.

Er satsningen på ph.d.-uddannelse hensigtsmæssig i forhold til målet om at øge forskningsaktiviteten i det offentlige?

25. Statsrevisorerne bemærkede, at der var behov for, at Uddannelsesministeriet i højere grad følger, om resultaterne står mål med indsatsen. Statsrevisorerne pegede derfor på behovet for, at ministeriet grundigt belyser, om satsningen på ph.d.-uddannelse er hensigtsmæssig i forhold til målet om at øge forskningsaktiviteten i det offentlige.

26. Uddannelsesministeriet har oplyst, at uddannelsen af ph.d.er bidrager til, at Danmark fortsat kan opfylde Barcelona-målsætningen om, at 1 % af BNP skal gå til offentlig forskning og 2 % til privat forskning. Danmark opfyldte denne målsætning første gang i 2009. Hensigten med at øge ph.d.-optaget var at understøtte en kapacitetsopbygning på universiteterne og at styrke vidensniveauet i såvel den offentlige sektor som i den private sektor.

Ministeriet vurderer, at det øgede ph.d.-optag bidrager til at øge forskningskapaciteten på universiteterne. Ph.d.erne bidrager under deres ph.d.-uddannelse til forskningsproduktionen på universiteterne i form af videnskabelige artikler og/eller ph.d.-afhandlinger. Ministeriet forventer desuden, at den øgede ph.d.-produktion vil bidrage til at styrke vidensniveauet og forskningsaktiviteten ikke blot i den offentlige sektor, men i høj grad også i den private sektor.

Antallet af nyuddannede ph.d.er vil stige frem mod ligevægtsniveauet i 2014, hvor stigningen i ph.d.-optaget er slået igennem i antallet af nyuddannede ph.d.er. Det forventes derfor specielt fra 2014 og frem, at et øget antal ph.d.er vil finde ansættelse i den private sektor.

27. Jeg finder Uddannelsesministeriets redegørelse tilfredsstillende. Det er fornuftigt, at ministeriet ser ph.d.-satsningen som et element i den samlede indsats i forhold til at opfylde Barcelona-målsætningen om, at 1 % af BNP anvendes på offentlig forskning. Jeg er enig i, at en vurdering af, om det øgede ph.d.-optag er en hensigtsmæssig måde at øge forskningsaktiviteten i det offentlige på, både skal inddrage den forskningsproduktion, som de ph.d.-studerende bidrager med i løbet af deres uddannelse, og de effekter, det øgede udbud af ph.d.er skaber i både den offentlige og private sektor som følge af et styrket vidensniveau.

Jeg forventer, at ministeriet også fremover følger med i effekten af det øgede udbud af ph.d.-er. Som bidrag til dette kan ministeriet bl.a. undersøge, hvor mange ph.d.er der bliver i Danmark efter endt uddannelse, om de ph.d.er, der bliver i Danmark, kommer i beskæftigelse, hvor meget ph.d.er tjener sammenholdt med kandidater, og i hvor høj grad ph.d.erne bruger deres ph.d.-kompetencer.

Ministeriets vurderinger af effekten af det øgede udbud af ph.d.er bør sammen med ministeriets viden om effekterne af de øvrige forskningsaktiviteter i det offentlige indgå i ministeriets fremtidige anbefalinger til Folketingets prioritering af midlerne til offentlig forskning.

III. Næste skridt i sagen

28. Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

- Uddannelsesministeriets arbejde med – i samarbejde med Danmarks Statistik og universiteterne – at tilvejebringe data om de ph.d.-studerende, der fyldstgørende kan belyse gennemførelsestid og frafald, og at data kan sammenlignes mellem ph.d.-skolerne.
- Uddannelsesministeriets arbejde med – i samarbejde med Danmarks Statistik og universiteterne – at sikre, at der er et gyldigt cpr-nr. på alle personer i ph.d.-registret, der gør det muligt at foretage tilfredsstillende statistiske sammenligninger af vandringer ind og ud af Danmark og arbejdsmarkedsplacering for henholdsvis danske og udenlandske ph.d.er.